

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
З РОСІЙСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ
ДЛЯ ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА
НА ОСНОВІ ПОВНОЇ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ТА НА ОСНО-
ВІ ДИПЛОМУ БАКАЛАВРА/СПЕЦІАЛІСТА ЗА ІНШИМ НАПРЯМОМ
ПІДГОТОВКИ (СПЕЦІАЛЬНІСТЮ)**

Мукачево – 2017

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою вступного випробування з «Російської мови і література» є перевірка знань і відбір вступників для зарахування на навчання за ступенем *бакалавра* до Мукачівського державного університету у 2017 році.

Програма містить основні питання з російської мови і літератури та перелік рекомендованої літератури.

Наведений перелік питань, які виносяться на вступне випробування дасть можливість вступнику систематизувати свої знання та допоможе зорієнтуватися, на які питання треба звернути увагу при підготовці до вступного випробування.

Перелік рекомендованої літератури сприятиме у пошуку і підборі джерел підготовки для вступного випробування.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

Питання з літератури

Художня література як мистецтво слова. Літературний процес. Специфіка художньої літератури. Її місце в системі видів мистецтва.

Етапи літературного процесу напрями, течії, роди, жанри літератури. Основні літературознавчі поняття

Міф і література. Поняття про античність, її складники. Цикли давньогрецьких міфів: троянський, фіванський, про аргонавтів.

Гомер. «Іліада», «Одіссея» (пісні згідно програмних вимог).

Есхіл. «Прометей закутий».

Публій Вергілій Марон. «Енеїда».

Середньовіччя як історична і культурна доба. «Пісня про Роланда».

Аліг'єрі Данте. «Божественна комедія» («Пекло»; «Рай» - пісня XXXIII, вірші 115-145).

Відродження (Ренесанс) як доба в європейській літературі. Гуманізм. Роль

античності.

Франческо Петрарка. Із «Книги пісень» («Канцоньєре»): «Благословенні місяць, день і рік...», «Як не любов, то що ж це бути може...», «Щасливі квіти й благовісні трави...», «Де погляд ніжний, де чарівний вид...», «Ні зоряних небес мандрівні хори».

Вільям Шекспір. Сонети №121, 130; «Гамлет».

Бароко як перший загальноєвропейський художній напрям. Європейське і українське бароко.

Педро Кальдерон. «Життя – це сон».

Класицизм як художній напрям у літературі XVII ст. Філософська основа класицизму. Естетичне підґрунтя класицизму. Роль античності. Основні правила класицизму.

Мольєр. «Міщанин-шляхтич».

Просвітництво як літературна доба. Художні напрями: просвітницький класицизм, просвітницький реалізм, сентименталізм. Жанри епохи Просвітництва (трагедія, філософська повість, народна драма та ін.).

Йоганн Вольфганг Гете. «Фауст» (I частина), останній монолог Фауста (II частина).

Специфіка розвитку літератури XIX століття. Романтизм і реалізм як художні напрями, їх основні ознаки. Взаємодія романтизму і реалізму в літературі. Натуралізм і його провідні принципи.

Ранній модернізм у літературі XIX століття (символізм, імпресіонізм, неоромантизм). Взаємодія різних художніх напрямів, течій, тенденцій наприкінці XIX- на початку XX століть. Розвиток жанрів у XIX столітті (роман, повість, поема, ліричні жанри, драма та ін.). «Нова драма» на межі XIX-XX століть, її засадничі принципи.

Ернест Теодор Амадей Гофман. «Крихітка Цахес на прізвисько Ціннобер».

Генріх Гейне. «Книга пісень» («Чому троянди немов неживі», «Коли розлучаються двоє», «Не знаю, що стало зо мною...», «Вечірні промені ясні», «Вмирають люди і роки», «Хотів би я в слово єдине...»).

Джордж Ноел Гордон Байрон. «Мій дух як ніч...», «Прометей», «Мазепа».

Адам Міцкевич. «Кримські сонети» (№4 «Буря», №6 «Бахчисарай», №8 «Гробниця Потоцької», №14 «Пілігрим»).

Олександр Пушкін. «Євгеній Онегін», «До моря», «Я вас любив...», «Я мить чудову пам'ятаю...», «Я пам'ятник собі поставив незотлінний...».

Михайло Лермонтов. «І нудно і сумно...», «На дорогу йду я в самотині...»; «Герой нашого часу».

Микола Гоголь. «Шинель».

Стендаль. «Червоне і чорне».

Лев Толстой. «Анна Кареніна».

Федір Достоєвського. «Злочин і кара»

Оноре де Бальзак. «Гобсек».

Волт Вітмен. Збірка «Листя трави» («Пісня про себе»).

Шарль Бодлер. «Квіти зла», («Альбатрос», «Відповідності», «Вечорова гармонія»).

Поль Верлен. «Так тихо серце плаче», «Поетичне мистецтво».

Артур Рембо. «Відчуття», «П'яний корабель», «Голосівки».

Чарльз Діккенс. «Пригоди Олівера Твіста».

Оскар Уайльд. «Портрет Доріана Грея».

Генрік Ібсен. «Ляльковий дім»

Розвиток модернізму в літературі ХХ століття. Модернізм і авангардизм. Шляхи реалізму. Постмодернізм. Взаємодія різних художніх напрямів, течій, родів, жанрів, тенденцій, стилів у літературі ХХ століття.

Франц Кафка. «Перевтілення».

Джеймс Джойс. «Джакомо Джойс».

Михайло Булгаков. «Майстер і Маргарита».

Райнер Марія Рільке. «Орфей, Еврідіка, Гермес», «Ось дерево звелось...».

Гійом Аполлінер. «Лорелея», «Міст Мірабо», «Зарізана голубка й водограй»

Олександр Блок. «Незнайома», «Весно, весно, без меж і без краю...», «Скіфи».

Анна Ахматова. «Довкола жовтий вечір ліг», «Дав мені юнь ти сутужную»,

«Реквієм».

Борис Пастернак. «Визначення поезії», «По стіні збігали стрілки...», «Зимова ніч».

Бертольт Брехт. «Життя Галілея».

Альбер Камю. «Чума».

Ернст Хемінгуей. «Старий і море».

Ясунарі Кавабата. «Тисяча журавлів».

Милорад Павич. «Дамаскін».

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Волощук Є. В. Зарубіжна література : Підручник для 11-го класу загальноосвітніх навчальних закладів / Є. В. Волощук. – Київ: Генеза, 2004. – 463 с.

Зарубіжна література XIX ст. / За ред.. О. М. Ніколенко, В. І. Мацапури, Н. В. Хоменко. – К.: Вид. центр «Академія», 1999. – 360 с.

Зарубіжна література : Підручник для 11 класу загальноосвітньої школи / За редакцією професора О. С. Чиркова. – К.: Вежа, 325 с.

Ковбасенко Ю. І. Зарубіжна література : Підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (академічний рівень, профільний рівень) / Ю. І. Ковбасенко. – К. : Грамота, 2010. – 320 с. : іл.

Назарець В. М. Зарубіжна література : підручник для 9 класу / В. М. Назарець. – К.: Вежа, 2009. – 336 с.

Наливайко Д. С. Зарубіжна література : Підручник для 10 класу / Д. С. Наливайко, К. О. Шахов, Н. М. Нагірна, Л. О. Кисельова. – К.: «Світ знань», 2004. – 388 с.

Ніколенко О. М. Зарубіжна література : Підручник для загальноосвітніх навчальних закладів 9 клас / О. М. Ніколенко, І. Л. Столій. – Харків : Ранок, 2009. – 256 с.

Пронкевич О. О. Зарубіжна література XIX століття : Підручник для 10 класу

загальноосвітніх навчальних закладів / О. О. Пронкевич. – К.: «Педагогічна преса», 2003. – 526 с.

Шалагінов Б.Б. Зарубіжна література. Від античності до першої половини ХІХ століття : підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів / Б. Б. Шалагінов. – Київ: «Вежа», 2002. – 302 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Порядок проведення та критерії оцінювання вступних випробувань регулюється Положенням про організацію вступних випробувань у формі тестування у Мукачівському державному університеті.

РОСІЙСЬКА МОВА

1. Артикуляційна класифікація гласних і приголосних звуків російського літературного мови.
2. Типи слогів в сучасній російській мові. Основи слогоподілу.
3. Поняття фонем. Система гласних і приголосних фонем в російській мові.
4. Сучасна російська графіка. Двозначні букви. Основний принцип російської графіки.
5. Нейтралізація гласних і приголосних фонем в російській мові.
6. Основи сучасної російської орфографії. Типи орфограм. Принципи орфографії.
7. Слово в лексическій системі російської мови. Визначення слова.
8. Лексическе значення слова. Модель лексического значення слова.
9. Види лексического значення. Типи лексических значень. Полісемія і омонімія. Типи омонімів.
10. Типи структурної багатозначності. Методика компонентного аналізу.
11. Поняття лексеми, семемі, семантеми. ЛСВ, семі.
12. Семантичні стосунки слів. Синоніми. Антоніми. Конверсиви.
13. Семантичне поле. Історія вивчення, перспективи.

14. Пласты русской лексики с точки зрения ее происхождения.
Старославянизмы.
15. Лексика русского языка с точки зрения ее употребления.
16. Фразеологические единицы русского языка, их основные свойства в отношении со словом. Классификация фразеологизмов по степени их семантической слитности, происхождению.
17. Основные положения лексикографии. Важнейшие словари русского языка.
18. Русская морфемика. Морфема и морф. Морфемный состав слова.
- 19.18. Типы словообразовательных значений (транспозиция, модификация, мутация).
20. Словообразование основных частей речи.
21. Категория частей речи в русском языке. Распределение слов по частям речи. Явление переходности в системе частей речи.
22. Имя существительное как часть речи в современном русском языке.
Лексико-грамматические разряды существительных.
23. Имя прилагательное как часть речи в современном русском языке.
Классификация прилагательных. Основные морфологические категории прилагательных.
24. Имя числительное как часть речи в современном русском языке.
Классификация числительных. Склонение.
25. Местоимение как часть речи в современном русском языке. Семантико-грамматические разряды.
26. Глагол как часть речи в современном русском языке. Спрягаемые и неспрягаемые формы.
27. Категория наклонения. Значение и формы наклонений. Категория времени.
28. Категория вида в современном русском языке.
29. Наречие как часть речи в современном русском языке. Лексико-грамматические разряды наречий.

30. Служебные слова в современном русском языке. Их семантика, структура, функции. Междометия и звукоподражания.
31. Словосочетание как синтаксическая единица. Классификация словосочетаний по разным основаниям.
32. Предложение. Аспекты изучения предложения. Понятие структурной схемы и парадигмы. Актуальное членение простого предложения. Классификация русских предложений.
33. Главные члены предложения. Способы выражения подлежащего. Типы сказуемых.
34. Односоставные предложения, их семантика и структура. Классификация односоставных предложений.
35. Простое распространенное предложение. Типы второстепенных членов.
36. Простое осложненное предложение. Разряды слов, осложняющих предложение (общая характеристика).
37. Основные признаки сложного предложения. Средства связи его частей. Принципы классификации сложных предложений.
38. Структурно-семантические разновидности сложносочиненного предложения.
39. Основные структурно-семантические типы сложноподчиненных предложений расчлененной и нерасчлененной структуры.
40. Бессоюзные сложные предложения. Интонация как главное средство связи в бессоюзных сложных предложениях. Классификация.
41. Многочленные сложные предложения. Соподчинение и последовательное подчинение придаточных частей. Сложные синтаксические конструкции.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- Аванесов Р. И. Фонетика современного русского литературного языка. М., 1956.
- Аванесов Р.И. Русское литературное произношение.– М., 1984.

- Аванесов Р.И., Сидоров В.Н. Реформа орфографии в связи с проблемой письменного языка // Реформатский А.А. Из истории отечественной фонологии.– М., 1970.– С. 149–156.
- Аванесов Р.И., Сидоров В.Н. Система фонем русского языка // Реформатский А.А. Из истории отечественной фонологии.– М., 1970.– С. 249–277.
- Агеенко Ф. Л., Зарва М. В. Словарь ударений русского языка: около 76 000 словарных единиц. – М., 1993.
- Бабайцева В. В. Явления переходности в грамматике русского языка: Монография. – М.: Дрофа, 2000.
- Белошапкина В.А. Совр.рус.яз. – М.: Высшая школа, 1989. – С.165-245.
- Бенвенист Э. Общая лингвистика / Э. Бенвенист. – М.: УРСС, 2002.
- Бодуэн де Куртенэ И. А. Избранные труды по общему языкознанию. Т. 1 – 2. М., 1963. (Фонология)
- Бондарко Л. В. Фонетическое описание языка и фонологическое описание речи.– Л., 1981.
- Бондарко, А. В. Теория морфологических категорий / А.В. Бондарко. — Л., 1976.
- Булыгина Т. В. Грамматические и семантические категории и их связи / Т.В. Булыгина // Аспекты семантических исследований. — М., 1980. — С. 320-355.
- Валгина Н. С., Розенталь Д. Э., Фомина М. И. Современный русский язык: Учебник для вузов. – Под ред. Н. С.Валгиной. – Изд. 6-е, перераб. и доп. – М.:Логос, 2001.
- Валгина Н.С. Современный русский язык / Н.С. Валгина, Д.Э. Розенталь, М.И. Фомина. — М., 2001.
- Виноградов В.В. Об омонимии в русской лексикографической традиции. – В кн.: Виноградов В.В. Избранные труды. Лексикология и лексикография. М., 1977, с.288-294.
- Виноградов В.В. Русский язык. Грамматическое учение о слове. 2-е изд. М., 1972.
- Виноградов В.В. Русский язык. М., 1972, с.17.

- Виноградов В.В. Русский язык (грамматическое учение о слове) / В.В. Виноградов. — М., 1972.
- Винокур Г.О. Избранные работы по русскому языку / Г.О. Винокур. — М.: Учпедгиз, 1959. — С. 419 – 442.
- Гаврилова Г. Ф. Переходные конструкции в синтаксисе сложного предложения: Учеб. Пос. к спецкурсу. — Ростов-на-Дону, 1985.
- Грамматика русского языка. Т. 2: Синтаксис. Ч. I. — М.: Изд-во АН СССР, 1960.
- Грамматика русского языка: в 2 т. — Т. 1. Фонетика. Фонология. Ударение. Интонация. Словообразование. Морфология. — М.: Наука, 1982.
- Грамматика современного русского литературного языка. — М.: Наука, 1970.
- Дудников А.В. Совр. рус. яз. — М.: Высшая школа, 1990. — С.56-155.
- Есперсен О. Философия грамматики / О. Есперсен. — М., 1958.
- Зализняк А.А. Грамматический словарь русского языка / А.А. Зализняк. — М. 1987.
- Иванова В.Ф. Принципы русской орфографии.— Л., 1977.
- Иванова В.Ф. Современный русский язык: Графика и орфография.— М., 1976.
- Ильенко С. Г. Сложное предложение в современном русском языке (Типология сложноподчиненного предложения): Лекция. — Ленинград, 1976.
- Камынина А. А. Современный русский язык. Морфология: учебное пособие / А.А. Камынина. — М.: Изд-во МГУ, 1999. — 240 с.
- Касевич В.Б. Семантика. Синтаксис. Морфология / В.Б. Касевич. — М.: Наука, 1988. — 309 с.
- Козырева Т.Г. Современный русский язык. Имя прилагательное. Имя числительное. Местоимение / Т.Г. Козырева, Е.С. Хмелевская. — Минск: Вышэйшая школа. 1982. — 166 с.
- Колодезнев В. М. Морфология русского языка: практический курс: учеб. пособие для студентов вузов / В.М. Колодезнев. — М.: ВЛАДОС, 1999. — 264 с.
- Крылова О.А. Современный русский язык: теоретический курс / О.А. Крылова, Л.Ю. Максимов, Е.Н. Ширяев. — М., 1997.

- Крючков С. Е., Максимов Л. Ю. Современный русский язык. Синтаксис сложного предложения. Учеб. пос. для студ. пед. ин-тов. Изд. 2-е, перераб. – М.: Просвещение, 1977.
- Кулагин А. Ф. Синтаксические функции союзных слов и их отличие от союзов. – РЯШ, 1963, № 6. – С.13-18.
- Культура русской речи: Энциклопедический словарь-справочник / Под ред. Л.Ю. Иванова, А.П. Сковородникова, Е.Н. Ширяева и др. – М., 2003.
- Лекант П.А. Категориальная семантика частей речи в русском языке / П.А. Лекант // Очерки по грамматике русского языка. — М.: МГОУ, 2002. — 312 с.
- Лекант П.А. Современный русский язык / П.А. Лекант [и др.]; под общ. ред. П.А. Леканта. — М.: Высш. шк., 1982. — 399 с.
- Лингвистический энциклопедический словарь. – М., 1990.
- Лингвистический энциклопедический словарь. — М., 1990.
- Ломтев Т. П. Фонология современного русского языка на основе теории множеств. М., 1972.
- Мартине А. Принцип экономии в фонетических изменениях. (Проблемы Марузо Ж. Словарь лингвистических терминов. – М., 1960.
- Маслов Ю.С. Введение в языкознание / Ю.С. Маслов. – М.: Высшая школа, 1987.
- Моисеев А.И. Русский язык. Фонетика. Морфология. Орфография / А.И. Моисеев. — М., 1975. — С.106.
- Морфология современного русского языка (имя существительное, имя прилагательное) / Мин-во образования РБ; Могилевский гос. пед. ин-т им. А.А.Кулешова; сост. Л.В. Шеболдина. — Могилев: Изд-во МГПИ, 1997. — 34 с.
- Ожегов С.И. Словарь русского языка / С.И. Ожегов; под ред. Н.Ю. Шведовой. — М. Русский язык. 1987. — 749 с.
- Орфографический словарь русского языка: около 100 000 слов / Отв. ред В. В. Лопатин. 30-е изд., стер. – М., 1993.
- Орфографический словарь. 29-е издание. — М., 1991.

Орфоэпический словарь русского языка: Произношение, ударение, грамматические формы / Под ред Р. И. Аванесова. 5-е изд., испр. и доп. – М., 1989.

Панов М.В. Современный русский язык: Фонетика: Учебное пособие. – М., 1976.

Панов М.В. Позиционная морфология русского языка / М.В. Панов. – М.: Наука: Школа «Языки русской культуры», 1999. – 275 с.

Пешковский А.М. Школьная и научная грамматика / А.М. Пешковский // История советского языкознания. Некоторые аспекты общей теории языка. Хрестоматия / Составитель Ф.М. Березин. — М., 1981. — С. 276-286.

Плунгян В.А. Общая морфология: Введение в проблематику / В.А. Плунгян. – М.: Едиториал УРСС, 2003. – 384 с.

Потебня А.А. Из записок по русской грамматике. – М., 1958. – Ч.1 или в кн.: В.А.Звегинцев. История языкознания 19-20 вв. в очерках и извлечениях. – М., 1960. – Ч.1.

Потебня А.А. Из записок по русской грамматике / А.А. Потебня. — Т. 1-2. — М., 1958.

Реформатский А.А. Из истории отечественной фонологии.– М., 1970.

Розенталь Д.Э. Современный русский язык. Учебное пособие для студентов-филологов заочного обучения / Д.Э. Розенталь, И.Б. Голуб, М.А. Теленкова. — М.: Высшая школа, 1991. — 559 с.

Руденко А.А. Современный русский язык: УМК: в 2 ч. – Ч. 1. Словообразование. Имя существительное. Имя прилагательное. Имя числительное. Местоимение / А.А. Руденко. – Минск: БГУ, 2002.

Руднев А. Г. Синтаксис современного русского языка. Учеб. пос. для студ. вузов. Изд. 2-е. – М.: Высш. шк., 1968.

Русская грамматика. Т. 2: Синтаксис. – М.: Наука, 1982.

Русский язык. Морфология: учебник для школ с углубленным изучением русского языка / под ред. П.П. Шуба. — Минск: Народная асвета, 1996. — 391 с.

Светозарова Н.Д. Интонационная система русского языка.– Л., 1982.

Словарь русского языка: в 4 т. — М., 1990.

- Совр. рус. яз. / Под ред. П.А.Леканта. – М.: Высшая школа, 1982.
- Современный русский язык / Под общ. ред. Л.А. Новикова. – М., 2003.
- Современный русский язык / Под ред. В.А. Белошапковой. 3-е изд. – М, 1999.
- Современный русский язык / Под ред. Л.А. Новикова. – СПб., 2001. – 532 с.
- Современный русский язык / под общ. ред. В.А. Белошапковой. — М. 1981.
- Современный русский язык. Морфология / под общ. ред. И.А. Киселева. — Минск: Вышэйшая школа, 1992. — 335 с.
- Современный русский язык: в 3 ч. — Ч.2. Словообразование. Морфонология. Морфология / П.П. Шуба [и др.]; под ред. П.П. Шуба. — 2-е изд., испр. и доп. — Минск: ООО "Плопресс", 1998. — 544 с.
- Современный русский язык: теория, анализ языковых единиц: в 3-х ч. — Ч.2: морфология: учебник /Л.Д.Чеснокова, В.С.Печникова; под ред. Е.И.Дибровой. — 2-е изд. доп. и перераб. — Ростов н/Д: Феникс, 1997. — 303 с.
- Современный русский язык: учеб. для филол. спец. ун-тов / В.А.Белошапкова [и др.]; под ред. В.А.Белошапковой. - 2-е изд., испр. и доп. - М.: Высш. шк., 1989. - 800 с.
- Современный русский язык: фонетика, орфоэпия, графика, орфография, лексикология, фразеология, словообразование, морфология: учебное пособие / В.Д.Стариченок [и др.]; под общ. ред. В.Д.Стариченка. — Минск: Вышэйшая школа, 1999. — 430 с.
- Соколовская Ж.П. Система в лексической семантике. Анализ семантической структуры слова. – К.: Вища школа, 1979. – С.3-4.
- Трубецкой Н.С. Основы фонологии.– М., 2000.
- Фомина М.И. Совр.рус.яз. Лексикология. – М.: Высшая школа, 1990. – С. 400с.
- Шанский, Н.М. Современный русский литературный язык. Учебное пособие для студентов педагогических институтов / Н.М. Шанский [и др.]; под ред. Н.М. Шанского. — Л.: Просвещение, 1981. — 584 с.
- Шмелев Д.Н. Проблемы семантического анализа лексики. М., 1973, с.127-130, 131-135.
- Шмелев Д.Н. Современный русский язык. Лексика. М., 1977, с.68-90.

Щерба Л. В. Языковая система и речевая деятельность. – Л., 1974.

Щерба Л. В. Языковая система и речевая деятельность / Л.В. Щерба. — Л., 1974. — С. 78-98.

Ярцева В.Н. Взаимоотношение грамматики и лексики в системе языка / В.Н. Ярцева // Исследования по общей теории грамматики. — М., 1968. — С. 5—56.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Порядок проведення та критерії оцінювання вступних випробувань регулюється Положенням про організацію вступних випробувань у формі тестування у Мукачівському державному університеті.